

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal

Pályázatok.

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32. f. Pályázatok felvételnek: Sip-u. 10. Hirdetések díja előre fizetendő.

A kiskunfélegyházi orth. izr. hitközség képviselőtestülete elhatározta, hogy az üresedésben lévő *rabbiszelet* betölti, miért is felkérjük mindazon orth. rabbikat, akik ezen állásra pályáznak, hogy magyar s héber nyelven sajátkezüleg irt ajánlatukat, eddigi működésük, valamint családi viszonyaik feltüntetésével mielőbb nyújtsák be. A 3 elismert orth. rabbi által „התרות הרואה” másolatban kérjük mellékelni. Az utazási költséget csupán a meghívottnak térítjük. — Kiskunfélegyháza, 1927. július 31.

Vajda I. s. k. Frank M. s. k.
hitk. jegyző hitk. elnök

Budapesten, a Garay-utca 48. sz. alatti templomban főünnepre esetleg egész évre jó hangu előimádkozó felvétetik ajánlatokat a templom gondnokságánál leadni.

A csengeri aut. orth. izr. hitközség keres egy metszőt és balkóret, jó előimádkozó legyen. 3 orth. rabbitól kabolója legyen. Fizetés megegyezés szerint, a meghívottnak utiköltség megtérítettik. *Orth. izr. hitközség* eljárásága.

A dunaszerdahelyi orth. hitközség, keres azonnalra egy szaképzett keres *מורה* és *שוחט* aki elsőrangú *קורא* és *בעל תפלה* is legyen. Fizetés megegyezés szerint, negyed *שחיה* és a szokásos mellékjövendelmek. Pályázók, akik 3 tekintélyes orth. rabbitól *קבלה*-val bírnak, küldjék be mielőbb kérvényeiket a fizetési igény megjelölésével. Utiköltség csak a meghívottnak térítettik meg.

Elnökség.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26. fill. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip utca 10. Jelígs levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

◀ Hazasság. ▶

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII., Dohány-u. 68. Telefon: József 529-51.

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon (cégnélküli levelezés).

FÉLÁRVA unokahugom férjhezadnám. Hozomány 70 millió. — Csakis teljes című, komoly ajánlatokra válaszolok. Jelíge: „Fővárosi”.

BIZTOS állásban levő öcsém meg-nősülne 10.000 Pengő hozománnyal. Ajánlatok pontos megjelöléssel. „Arad” jelíge a kiadóba küldendők.

GAZDAG idősebb uriember előkelő családból nőszülne. Jelíge „30-40.”

◀ Állást nyer. ▶

KERESEK egyszerű vallásos németül beszélő kisasszonyt négy gyermekem mellé, kik közül két iskolába járó elemistának segíteni tud. Ajánlatot fizetési igény megjelölésével kérek címemre, Gestetner Emil, Pápa.

JÓMEGJELENÉSŰ vallásos szaképzett nőtlen rőtös- divatáru segéd önálló munkaerő, lehetőleg vidékről alkalmazást nyerhet, Klein Adolfnál, Vásárosnaményban.

KERESEK azonnalra orth. egyént, két hat éves gyermekhez Chumis és első elemi perfekt tanítására. Ajánlatát, fizetési igényével küldje Grosz Samu, földbírtokos Nyirkércs, Posta Nyirbakta címre.

ALAKULANDÓ héber kiadóvállalatnál héber és magyar nyelvet bírónőtlen hivatalnok felvétetik. Németül tudók előnyben. Illető nyelveken sajátkezüleg irt pályázatok fizetési igényel „*ירא עמים*” jelíge.

SZIGORUAN vallásos házból való zsidó leány, aki a főzést önállóan vállalja és 3-9 éves gyermekekkel foglalkozni tud, küldje be ajánlatát fizetés megjelöléssel a kiadóhivatalba „Családi körhöz tartozó” jelíge alatt.

NŐTLEN vallásos tanító, aki képes négy fiamat elemi- és első polgáriból sikeresen vizsgáztatni, ugyszintén chümes és rásit tanítani küldje be hozzá ajánlatát, Grossmann Samu, Csalóc, posta Gacsály Szatmár megye.

TANÍTÓNŐ keresek I.-IV. polgári privát vég. leányomhoz. Szigoruan vallásos, előkelő házamban a tanítónő családtagnak tekintetik. Ajánlatok „Megbízható” alatt a szerkesztőséghez intézendők.

◀ Állást keres. ▶

KÖNYVELŐ keres állást, ellátást. Jelíge: „Talmudista”.

ÓRÁS és ékszerészegéd szombattartás mellett állást keres. Günsz Dávid, Vác. Mátyás király-u. 12.

◀ Különféle ▶

ORTH uricsaládból egy-két iskolás leánygyermeket lakással és kiti-nő teljes ellátással elvállalok. Cim megtudható Miklós Elek-nél Lovag ucca 20.

ELŐKELO zsidó házból való intelligens fiatal fiu fogtechnikusságot akar kitanulni. Szíves megkérésnél cim a kiadóban.

POZSONYI böcher ki előkészít polgárra, gimnáziumra és héberre (talmudra) állást keres. L. M., Alt-mann E. címén, Miskolc, Horváth-ucca, 11.

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VII., SIP-U 10.
TELEFON: József 425-90

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ל"ט

ELŐFIZETÉSI DIJ: 1 ÉVRE P 20.—
KÜLFÖLDRE " : 1/2 " " 10.—
" : 1 " " 22.—
Postachequekontószám: 50.791.

A razzia és a szeretet szelleme

Amint a napilapokból ismeretes az idegenellenőrző hivatal az utóbbi napokban általános razziát rendelt el az ismert 200.000. sz. belügyminiszteri rendelet alapján, Zemplén-, Abauj- és Szabolcs-megyék területén. Több, mint 60 helységben razziáztak, köztük Miskolcon, Sátoraljaujhelyen, Szerencsen, Tokajon, Forró-Encsen stb. Akiknek allampolgársági okmányai nem voltak rendben, azt letartóztatták és toloncházba utalják. A hivatalos eljárás során hangsúlyozták, hogy itt igazán nincs szó zsidó-ellenes eljárásról. 391 embert vontak hatósági eljárás alá.

E hivatalos megnyugtatóssal szemben azonban az egyik reggeli lap részletes tudósítást közöl a szerencsi igazoltatásról. Péntek este csendőr- és rendőrkordonnal zárták körül mindkét zsidó templomot. A nagyobbik templomból félórával az ájtatosság befejezése után kiengedték a közönséget, a helyszínen megjelent szolgabíró intervenciójára. A kisebbik templom (a chaszideus „klauz”) közönségét azonban egyenként igazoltatták. (Mivel a sabbos miatt igazoló iratok senkinél sem voltak, a klauz közönsége közül többeket szombatra beidéztek.) Az egyik detektív pedig be is ment a klauz-ba s átkutatta, olyan célból, nem rejtőzködött-e ott el valaki.

Politikai szempontból nem szól-

hatunk a dologhoz és így csak általános erkölcsi szempontból állapíthatjuk meg az egész ügy mélyen elszomorító voltát. Elszomorító már maga az a tény, hogy idegenek ellen közigazgatási háborút vezetnek. Az, hogy hangsúlyozzák, hogy „idegenek alatt nem értendők a zsidók” még nem alkalmas a megfélemlített zsidó lakosság nyugalmát helyre állítani.

A háboru előtti Romániának pld. volt egy egész perfid törvény-sorozata és rendelet-tömege a zsidók ellen, a zsidók említése nélkül. A törvényeket és a rendeleteket egyszerűen az — „idegenek ellen” hozták. A régi római és régi zsidó felfogás közötti különbség jellemzésére felhozták azt a jelenséget, hogy a míg a Tóra állandóan hangsúlyozza, „szeressétek az idegent”, addig a rómaiaknál az idegen és az ellenség megjelölése ugyanegy szógyökből származik. Ha ez a jelenség jellemző a római mentalitásra, úgy még jellemzőbb a romániai gyakorlatra, amely az idegent a zsidóval azonosította s amely azonosítás fokára immáron mi is „felemelkedtünk.”

Nagyon könnyű egyébiránt a dolognak végére járni, hogy zsidó ügy-e ez, vagy sem. A félhivatalos szerint 391 esetben nem találtak rendben az idegenek papirjait. Kíváncsiak vagyunk, hogy eme 391 eset közül hány a —

nem zsidó? Arra is kíváncsiak volnánk, vajjon az átkutatott területen époly buzgalommal razziáztak-e olyan helyeken, ahol túlnyomóan nem-zsidók laknak? Kíváncsiak volnánk arra is, vajjon Szerencsen a keresztény templomok köré is vontak kordont?

Kíváncsiak volnánk továbbá — illetőleg nem vagyunk kíváncsiak, mert úgyis tudjuk, hogy van Magyarországon egynehány száz zsidó ember, aki itt évtizedek óta becsületesen keresi kenyerét, itt is született és elfelejtett optálni vagy illetékességet szerezni és így „idegen” lett. Miért nem rendezték állampolgárságukat? Egyszerűen azért, mert békeidőben is volt ezer és ezer becsületes ember, aki semmiféle viszonylatban nem szeretett hivatalokba járni és aki sohasem gondolta volna, hogy illetékességi bizonyítványra szüksége lesz. Mert ha a jövődönt előre lehetett volna látni, akkor a hadikölcsönt jegyzők is másba fektették volna a pénzüket. Koncedáljuk azt is, hogy az „idegenek” között van egy töredék „nem kívánatos elem.” De ha igazságszolgáltatásnak erkölcsi elve, hogy inkább száz bűnös meneküljön, mintsem egy ártatlan is bünhödjék, — úgy talán még sem kellenne az „idegenek” egynehány százaléka miatt a többiek nyugalmát felkavarni?!

S mit szóljunk ahhoz, hogy Szerencsen *שבת*-kor kordont von-

nak a templomok köré, razziák céljából? Fizikai fájdalmunk leküzdése után elégtétellel kell megállapítanunk, hogy a hivatalos kiküldetésben eljáró közegek jól tudták, hogy a zsidókat legbiztosabban nem a korcsmában lehet megtalálni, hanem — a templomokban. De csodálkozunk kell azon, hogy elfelejtik, hogy a templom szentségének negligálása olyan metely, amelynek nem leghatározottabban a destruktív célja. Ez igazán tiszta destruktív! Ahol példát adnak arra, hogy a templomnak kijáró tiszteletre fittyehánynak, ott azután a tanulékony tömeg, ha egyszer elégedetlen lesz, nem fog különbséget tudni tenni templom és templom között. Talán attól nem kell félni, mert a többi templomot nem kell félni, mert azt majd több karhatalmi erő védi? Szomorú az olyan vallási intézmény bázisa, ha nyers erő védelmére szorul. Ami Szerencsen történt, az nem egy templom negligálása, hanem a szent hely megsértése. A biblia-kritika is előbb a zsidó bibliával kezdte, majd tovább folytatta és megállapította, hogy — „a keresztény vallásalapító csak mitológiai fantasztikum és soha nem is élt.” Ez a destruktív útja és természetesen következménye.

Az idegen-razzia néven nevezett felesleges és hazánkat a külföld előtt balkáni színben feltűnő akciók ellen az illetékesek bizonyára bejelentik tiltakozásukat. Mi azonban bevalljuk: idegenek vagyunk. Idegenek vagyunk: Csonkagyarországon született, Nagymagyarországon született, optált és optálni elfelejtett zsidók úgyszintén tősgyökeres jászok, kunok, nemkülönben magyar fajvédő svábok és tótok. Idegenek vagyunk — mert kinyilatkoztatta az I-ten: „גרים ותושבים אתם עמדי”, „idegenek és zsellérek vagytok

ti nálam, mert enyém az egész föld.” Ez is idegen-rendelet, igaz, hogy 3239 éves s nem olyan modern, mint a 200.000. sz. rendelet, de szeretetet eredményez s nem

razziát. A razzia a zsidóság ellen irányul, de a zsidó szellem már évezredekkel ezelőtt hadat üzent a razzia szellemének!

A szentföldi segélyakció

Lassanként már a magyarországi orth. nagyközönség is kezd bekapcsolódni a palesztinai földrengés fokozta nyomor enyhítéséért megindult világakcióba. Az orth. központi irodába napnap után érkeznek a vidéki hitközségektől a nemes célra összegyűjtött összegek, tanujelül annak, hogy közönségünk még sem oly indolens s kellő vezetés és sajtópropaganda mellett, zsidó közügyek iránt, igenis, megfelelő érdeket tanusít.

Különösen helytálló ezen megállapításunk a fővárosi orthodoxiáról, amelynek mind szélesebb rétegei veszik ki részüket, a bajba jutott palesztinai hitsorsosok felsegélyezésében.

A budapesti orth. hitközség pénztárába a múlt hét óta a következő összegek folytak be: Tarnóczy Livia 50, Katz Áron, Rabinnek Bernát, Moskovics Ignác 20-20, Herskovics Ármin 16, özv. Brünn Zsigmondné 15, özv. Tauszék Mórné 12, Schwarz Náthán, Hazai Fülöp 10-10, Kalmár Aranka 8, Weinreb Bernát és neje 6, Grosz Jakab, Widder Ignác, Gertner Hermann, Ács Mihály, Gelbmann M., Goldstein Jenő, Moskovits Elemér, Klein Ármin, Barna Ignác, Gottlieb Mór, Pajor Imre, özv. Kohn Kálmánné, Neumann Péterné, Löwy József 5-5, ifj. Rebenwurz Izidor, Weil Mózes, Weissbraun Fülöp, Matesz Osiás, Molnár Lajos, Grünbaum Adolf 4-4, Jeremiás Jenő, Neumann Jakab, Kornfein Ábrahám 3-3, Haar Dávid 260, Katz Ferenc 250, Ullmann Samu, Káldor Albert, özv. Kohn Benedekné, Schwarz Nándorné, Weisz Bernát, Tauszki Arthur, Izsák József, Händler Jenő, Klein Ignác, Feldmann Ábrahám, Goldberger Sz., Klein Henrik, özv. Kemény Fül-

löpne, Krausz József, Klein Kálmán, Schlank Dávid, Grosz Károly, Wortsman Izidor, Iczkovics Mór, Havlin Gusztávné, Haumann Menyhért, Neumann Sámuelné, Hechtman Sándor, Herzog Béla, özv. Kahan Mayerné, Schreiber József, Fischer Jakab 2-2, Friedmann Jakab 160, Schlesinger Edit, Grünbaum Jakab, Hechtmann Ignác, Adler Arminné, Ábrahámsohn Dávid, özv. Klein Józsefné, Schwarz Manó, Berger József, özv. Práger Hermanné, Schwarz Ignác, Szarvas Mór, Glück Lajos, Horovitz E., Ke meny Sándor 1-1 pengő. Összesen P. 36470. A múlt számunkban kimutatottal együtt P 60670

(Ezen összeg, a pesti akció mindössze néhány napos voltára való tekintettel, megíti a méltókat, Mindenestire feltűnő, hogy az eddigi névsorban nem igen találkoztunk gazdagjaink neveivel, amely körülmény azzal magyarázható, hogy ezek ezidőszert jobbra távol vannak a fővárostól.)..

Érdekes dokumentum a jeruzsálemi „Vaad Hoir” (városi tanács) legutóbbi, a földrengés után kibocsátott felhívása, amelynek célzata állást foglalni egyes zsidó építetők ellen, akik a zsidó munkások mellőzésével az olcsóbb arab munkaerőt veszik igénybe. A felhívást az eredeti hébernek hü magyar fordításában közöljük: „Aki a földre tekint és ez megrendül, jót tett velünk, Izrael népével Erecz Jiszróelban, haragjában könyörületre gondolt, Izrael városaiban, a gyarmatokon és a telepeken a földomlás majdnem semmiféle kárt nem okozott. Azokban a városokban pedig, ahol vegyes a lakosság, haragját fákra, kövekre ontotta, lelkiünket

Wesilla mosószer hódít mindentűt

pedig megmentette.

Megisméltódtak az egyiptomi kivonulás csodái — a földrengés áldozatainak százai között egy zsidó lélek sem található.

Szánk telve van hálával és ajkaink köszönetet rebegnek a világ alkotójának.

Elérkezett az építés ideje, a módosabbak közöttünk újra felépítetik az összedőlt épületeket.

Testvéreim! Ne cselekedjetekek tehát rosszlelkűen s ne nyomjatek a munkanélküliek közöttünk.

A Mindenható megkülönböztetett bennünket jóra, ne különböztessétek tehát a ti testvéreiteket rossz értelemben munkanélküliségre és éhezésre. Foglalkoztassátok testvéreiteket az építésben s akkor megdönthetetlenek lesznek házaik.”

letünkhez, hogy szaporíthassuk a dijakat és kitűzhessünk újabb dijakat is. Ezáltal emelni fogjuk böcherjainknak a Tórában és vallásosságban való előmenetelét és közelebb leszünk a célhoz.

Győr,

A „Tomche Jesivosz” Egyesület központi bizottsága.

A váci Gaon שליטתו szerda este Marienbadból haza érkezett. A nagy Mestert a váci hitközség a pályaudvaron impozáns fogadtatásban részesítette. Az állomás peronja túl volt zsúfolva a főrabbi tiszteletére megjelent hívőkkel. Alig, hogy a Gaon a vasúti fülkét elhagyta, az egybegyűlt tömeg zúgó üdvözlésével (éljen Mesterünk) kiáltásban tört ki. A főrabbinak a marienbadi kúra szemelláthatólag igen jót tett. Adja a Mindenható, hogy Izrael e Nagya még sok-sok éven át művelhesse a Tórát fiatalos testi és szellemi frissességben!

Jesiva-ösztöndij

— AZ ORSZÁCOS „TOMCHÉ JESIVOSZ” KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK NYILATKOZATA —

Folyó év Niszán havában — mint ezt már a „Zs. U.” 27. száma is közölte — egyesületünk ösztöndijpályázatát irt ki, jesiváink növényedékei részére. Igaz örömünkre szolgál, hogy azóta a „Zs. U.” hasábjában vezetőférfiak közül többen ezen a Tóratanulást nagyban előmozdító eszme propagálóivá szegődtek. Lelkes és buzgó propagandájuk csak javára lehet a szent ügynek.

Frey Sámuel ur, a „Zs. U.” legutóbbi számában azonban szemrehányást tesz a Tomché Jesivosznak, hogy miért nem csinált ő maga propagandát az ügynek, miért nem tette közzé az ösztöndij adakozók névsorát. Frey ur nem helyesli, hogy a „T. J.” csak cselekszik, de keveset beszél, szerinte kell, hogy a tett szó is kísérje. Lehet. Nincs kizárva a szemrehányás jogossága. A „T. J.” azonban oly nagy célokat tűzött maga elé, hogy az azokért való munkálkodás teljesen igénybe veszi minden erejét, minden idejét és hogy azokat בסידי el is érhesse, a „T. J.”-nak dolgozni, erősen dolgozni kell, úgy, hogy a sok beszédre valóban nem igen van ideje. Ez szolgáljon mentségül az elmulasztott közzétételre.

Örömmel teszünk azonban e-

zennel és a jövőben is eleget Frey ur kívánságának, közöljük az eddigi ösztöndijadakozók névsorát és közzé fogjuk tenni אלה a további adakozók neveit is. Eddig a következők járultak nagylelkű adományaikkal hozzá az ösztöndijakhoz:

Csorna: Fleischmann Izidor, Gestetner Izidor 40-40, Hoffmann Jakab, Hoffmann Kálmán 20-20 pengő.

Győr: Gestetner Lajos, Krausz Lajos (Horvátkimle), Steiner Hermann (Gyömöre), Steiner Salamon (Gyömöre), Zimmermann Adolf, Schwartz Izidor 40-40, Spitzer Arnold 80, Steiner Ernő (Gyömöre), Wachslar Dávid 20-20 pengő.

Sárvár: Löwin Adolf, Spiegel Vilmos 20-20, Schwartz Lajos 40 pengő.

Sopron: özv. Kláber Mózesné 100, Breuer Arnold, Breuer Lajos 20-20 pengő.

Szombathely: Frey Sámuel, Holzer Márton, özv. Spitzer Samuné, Steiner Ede 40-40 pengő. Eddig befojlt összesen P 860.—

Kérjük nemesérzésű, tehetősebb hittestvéreinket, valamint az összes zsidó testületeket is, juttassanak mindnyájan ezen szent célra jelentékeny összegeket egyesü-

Két tanulóknak családi otthont

nyújtanék. Világi és héber tárgyak correpetíciója, Német társalgás, Egyéni nevelés.

ECKSTEIN JENŐ

az aut ort izr polg fiuiskola hitnára Bpest, VIII., Vay Adám-u. 8. III. 8.

NEUSTADT DÁVID SZOMBATHELY

cukorkagyár

ajánlja megbízhatóan ארטד' כשר ELŐRENDÜ különféle gyártmányait a legversenyképesebb árak mellett Referenciák a szombathelyi ORTHODOX főrabbinál

Figyelem! Orth. Gyári lerakat!

Bel- és külföldi sajt- és túró különlegességek, tea-vaj, juhsajt, (gomoja) és tejföl legolcsóbb napi árban kicsinyben és nagyban. Vidékre pontos postacsomag szállítás. WEINBERGER Dob utca 28.

Eichbaum Mór Siremlékek

sirkőgyáros

V., Pozsonyi út 1-3. Tel: T. 246-74.

Felmondás miatt - az összes - siremlékek beszerzési áron sűrgősen raktáron lévő adatnak el.

Sirkövek

a legolcsóbb árban

kaphatók!

מצבות

ADLERJ. sirkőraktárában

Szombat és ünnepnap zárva Budapest, Károly-körút 7.

Jesiva-élet Amerikában

Schnürmacher Ignác úr (Budapest) szívességéből kezünkbe került a newyorki „Rabbi Jiczchok Elchonon” után elnevezett jesivának hallgatói által kiadott „הדני” (Hédénü: „A mi visszhangunk”) című folyóirata. Aki még ismerte az évekkel ezelőtti Vácotti kiadott „נשני בחורים” című bócher-folyóiratot és összehasonlítja az amerikaiival, láthatja, hogy mennyivel több anyagi eszköz áll a newyorki talmudistáknak rendelkezésére, mint a mennyi felett annak idején a „Nité Bachürim” rendelkezett. A folyóirat anyagi megalapozását az összes növendékek végzik és az utóbbi számban igazi amerikai módszer szerint le vannak fényképezve az összes növendékek, akit a „Hédénü” érdekében buzgólkodnak. A fényképekből, mindenki kalapban illetőleg bársonysapkában vételelte magát — azt látjuk, hogy a növendékek 17—19 évesek, nevük pedig azt mutatja, hogy a bevándorolt kelet-európai (galíciai, lengyel, orosz) réteg adja a növendékek zömét.

Amikor a „Zsidó Ujság”-ban most arról folyik a szó, hogyan kellene az ösztöndíjrendszert a jesiva szolgálatába állítani, idősebbeknek megemléstése, hogy Amerikában, amint a folyóiratból kitétnik, egyes jesivák között tanulmányversenyek folynak egy előre feladott „szüjge” körül. Így megtudjuk, hogy a legközelebbi gemöre-mérkőzés a newyorki és a chikagói jesiva között lesz.

Amerikai specialitás, hogy a jesivának 5 hetes nagy vakációja van hivatalosan. Némelyek az időt világi tárgyak elsajátítására használják föl, mások azonban benn maradnak a bészhamidrosban és

a vakáció dacára szorgalmasan tanulnak.

Az is amerikai jellegzetesség, hogy a zsidó cserkész-táborok ve-

zetőiként is alkalmaznak bóchereket, hogy a táborozó cserkészeket bevezessék a zsidó vallásgyakorlatba.

„Amici Israel”

A két latin szó jelentése „*Israél barátjai*”, Amint a „*Zsidó Ujság*” már megírta, ilyen címen alakult Rómában egy zsidóbarát egyesület a katolikus lelkészek között. Az egyesületnek missziós tendenciái is vannak, amint ez kiderül abból a cikkből amelyet a müncheni katolikus pap Rödel írt a dolgról. A cikk mindenképp foglalkozik az „*Amici Israel*” nevű nemzetközi katolikus társulat céljával és munkálkodásával. Eszerint az egyesület főcélja „az evangélium szellemének aktivizálása, mert a zsidóság csak ezen át érhető meg és a zsidóellenes törekvések elé csak ezáltal lehet hatásos gátat emelni!” A cikk kiemeli még azt is, hogy a társulat kizárólag a katolikus egyház lelkészeit veszi fel tagjai sorába. Gyakran bizonytalanság uralkodott a kérdés tekintetében, hogy a Szentszék milyen álláspontot foglal el a zsidókérdéssel szemben. Az „*Osservatore Romano*”, a vatikán-félhivatalosa hátsójain egyszerűen másszor zsidóellenes vélemények is voltak olvashatók.

Az „*Amici Israel*” működésének megindulásával e tekintetben is változás történt. Az egyesület befolyása érvényesült a félhivatalos pápai ujság redakcióiban, ahol azóta gyökeres változás ment végbe és egyszer-másszor a zsidókérdést az igazság szellemében intézték el. A pápának az antiszemitizmussal szemben való állásfoglalásáról Rödel ezeket a figyelemreméltó sorokat írta:

XI. Pius pápának az antiszemitizmussal szemben való állásfoglalására legjellemzőbb az a ki-

jelentés, amit annak idején az „*Amici Israel*” alapítói előtt tett. Akkor a leghatározottabban kijelentette, hogy az antiszemitizmus megvetendő dolog és a kereszténység tanaival egyáltalában össze sem férhet.

Egyelőre ebben az ügyben a pápa ezt az egyetlen nyilatkozatot tette, de meg lehet állapítani, hogy a pápa nagy érdeklődéssel figyeli az „*Amici Israel*” fejlődését. Az egyesület maga csöndben dolgozik, fejlődik és gyűjti tagjait mindaddig az időpontig, amíg nagyszámu püspöki és tekintélyes lelkészi taggal odaléphet a pápa elé. Ezt az időpontot föl fogja használni még arra is, hogy esetleg hivatalos pápai nyilatkozatot eszközöljön ki enciklika formájában a pápától. Természetes, hogy abban az esetben, ha oly pápai enciklika jelenne meg, amely igazságságot ír elő a zsidó dolgok megítélésénél, akkor a fajvédők kénytelenek lesznek pápábbak lenni a pápánál.

Praktikus Snóder שנודר Einleg könyvek héber לר"ק, jüdischdeutsch, német és magyar esküvői meghívók, úgyszintén mindenféle más nyomtatványok izléses kivitelben, a legolcsóbb árban készülnek. **Schwarz Lipót** motorüzemre berendezett **könyvnyomdájában** Kunszentmiklós Pest-megye

Hitközségi tisztviselőknek nagy engedmény. — Kérjen ajánlatot. — Mintákkal készséggel szolgálók. —:

Olvassátok és fizessétek elő a Zsidó Ujság-ot!

Hazatérő nyaralók!

WEISZ MÓR keksz. kétszersült és sütemény gyárából. BUDAPEST
Tel. J. 423—65. Dob-uca 22. Tel. J. 423—65.

A gondos háziasszony legelső dolga, hogy beszerzi a legszükségesebbet! Vásároljon tehát azonnal. BUDAPEST
Tel. J. 423—65.

„Gér-czedek” és „mesümed”

Hogy az élet produkálja a legérdekesebb s sokszor a legszomorúbb regényeket, erre bizonyíték az a két eset, amelyről kölföldi lapok hoznak tudósításokat. Az egyik eset szól az orosz tisztől, aki a zsidó hitre tér s fia most amerikai rabbi. A másik eset hőse egy melamed, aki leánya kedvéért kitér s azután lezúllik.

A prozelita Jiszroél Glücksmann alóbb Guby Vasilinak hívták. Guby Vasil 68 évvel ezelőtt született, a dag orosz földbirtokos szülők gyermeke volt és a legjobb nevelésben részesült. A gimnázium elvégzése után Vasil belépett III. Sándor cár hadseregébe, ahol nemsokára kinevezték tisztnek. 1888 ban, 29 éves korában azonban kilépett az orosz hadseregből és áttért a zsidó vallásra. Hogy mi birta rá az áttérésre, azt senki sem tudta bizonyosan. Később bizonyos álmokról is beszélt a fiának. Álmában állítólag megjelentek nála a zsidó proféták és bebizonyították neki, hogy az egyetlen igaz hit, Izrael népének hite. Áttérése után elhagyta Oroszországot, hátrahagyva vagyont, birtokot, készpénzt sőt még ruháit is és Erecjiszroélba költözött. Felesége és gyermekei, valamint nagykiterjedésű rokonsága, valamennyi előkelő és dúsgazdag orosz földbirtokosok, természetesen mindent elkövettek, hogy eltérítsék szándékától és visszatérésre bírják, de hasztalan volt minden fáradozásuk. Nem akart hallani többé sem az egyházról sem az orosz hadseregről, sem rokonairól, sem pedig magáról Oroszországról. Zsidó lett, és az is akar maradni örökre.

Hét évig élt Palesztinában, kenyerét súlyos és nehéz munkával megkeresve, de meg volt elégedve sorával és környezetével. Midőn kiállta a próbát és teljesen bizonyos volt szilárd elhatározásában, hogy

megmarad zsidónak, visszatért Oroszországba, ahol törvényesen is elvált feleségétől. Majd Kownóban megismerkedett egy zsidóleánnyal, akivel házasságra lépett. Minthogy azonban családot akart alapítani és ahhoz, hogy Palesztinában megtelepedjen, nem volt elég pénze, elhatározta, hogy Amerikába vándorol. Mielőtt első fia megszületett volna zsidó házasságából fogadalmat tett, hogy amennyiben az elsőszülött, fiú lesz, úgy a Tóra szellemében fogja nevelni, hogy rabbi legyen. És úgy is lett. Reb Jiszroél Glücksmann (ezt a nevet vette fel áttérésekor) boldog aggkört ért el, mert megadott neki látni álmának megvalósulását. Fia, aki számos jesivában járt és kitűnő mesterektől tanult, ma Amerika egyik legtekintélyesebb rabbija és az északkarolinai Charlotte hitközségének vezető rabbija. Reb Jiszroél Glücksmann gér czedeknek 12 gyermeke született zsidó feleségétől, kik közül 9 Brooklynban és 2 Erec jiszroélban lakik. Ő maga ezidő szerint 68 éves, gyönyörű, izmos férfiú, széles vállakkal és még ma is 10 órát dolgozik naponta. Természetesen szombat és ünnepnapokon kívül, melyeket igazi patriarchális módon ünnepel meg. Olyan vallásos, hogy még fotografiát sem enged csinálni magáról, arra hivatkozván, hogy ez a Tóra szerint tiltva van, amennyiben a tizparancsolatokban világosan írva van: „Ne csináltass magadnak képet és szobrot.”

Emberileg is szomorúbb a másik eset, amely Varsóban folyt le. Ott a napokban ráakadtak egy *Popieniz Ábrahám* nevű egyén holttestére, aki az orvosi lelet szerint ecetsavval vetett véget életének. Az öngyilkosnál levelet találtak, melyben megrendítő képet ad tragédiájáról és egyúttal vádirat is az emberek nemtörődöm-

sége és egoizmusa ellen. A levélben Popieniz Ábrahám elmondja, hogy egy krakkói chósídi családból származik, ahol egykor az egyik chéderben melamed volt. A háború utáni években igen rosszul ment a sora s egy napon teljesen elvesztette a kenyérét. Özvegy ember volt és egyetlen 20 éves leányát imádásig szerette. Mintegy két évvel ezelőtt a leánya súlyosan megbetegedett, de hiába fordult a különböző zsidó intézményekhez s privátokhoz, nem akadt senki, aki annyi pénzt adott volna neki, hogy leánya Merában gyógyulást kereshessen. Abban az időben a misszionáriusok épen nagy tevékenységet kezdtek kifejteni Krakkóban. A „lélekrablók,” benne igen hasznos anyagot sejtve, teljesen hálójukba kapartintották és nemsokára, az egykori melamed kereszténnyé lett. E vallás-cseréért megkapta a szükséges pénzt leánya megmentéséhez sőt arra is tellett, hogy a hozomány alapját megvesse. Amde e pénz nem hozott neki sok szerencsét. A leánya hiába volt Merában s hiába ápolták a legjobb szanatóriumban, egészségi állapota egyre rosszabodott és végül meghalt. Leánya halála izonyu hatással volt rá. Az összegyűjtött pénzt visszaadta a misszionáriusoknak s maga mint egyszerű koldus vándoruttra kelt és az alkoholban keresve feledést. Szomorú sorsát ezekkel a szavakkal zárja le: „Bűnös vagyok, mert becsaptam I-tent, embereket és önmagamot. A világ szemében hitehagyott vagyok, valójában másként áll a dolog. Csaló vagyok, ki elárulta népét s egyúttal megcsalta a misszionáriusokat, mert sohasem hittem tanukban, csupán leányom megmentéséért vettem fel a vallásukat. Hogy bűnömért vezekeljek kioltom életemet.”

Fizessetek elő a Zsidó Ujságra!

Képviselőt adunk az ország minden községében és városában üz-

lettel vagy lakással bíró megbízható egyénnek,

Király Gőzmosóda Ruhafestő és Vegytisztító

Budapest, VII., Király-utca 15. IV., Magyar-utca 6.

Vidékre külön postaosztály.

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük. — Szabónoknak, szabóknak nagy árengedmény. —

הרב הגאון אב"ד ד"ר סאנז איננו!

— Meghalt a neusandezi főrabbi זצ"ל —

Nagy csapás érte pénteken Av 7-én a galíciai Neusandez vallásos hitközségét és vele együtt az egész chaszideus világot. R. Jiczchok Tojvijo *Rubint* זצ"ל, a város főrabbiját, 70-ik születésnapján szölytotta magához a Teremtő. A megboldogult a híres dombrowi rebbe, R. Méir Glogiwer fia és a világhírű gaon R. Chaim Szanzer (*Halberstamm*) זצ"ל veje és kedvenc tanítványa volt. Rubin főrabbi Galícia Tóra-korifeusai közé tartozott, de a talmudikus tudományok nála világi bölcsességgel és a legnemesebb tulajdonságokkal párosultak.

Különös népszerűsége tett szert a megboldogult a chaszideus világban. Ő volt a méltó

utódja és örököse a már említett nagy szanzi rebbenek, R. Chaimnak akinek historikus Bészhamidrosa volt az elhunyt tanháza, amelyben évenként a chászidok ezrei fordultak meg. Neusandezban 7—8 Rebbe van, akik közül a megboldogult, mint „Stadt-rav”, városi főrabbi külön kimagaslott.

A temetés aznap lett megtartva, óriási tömeg, 3—4000 ember, részvételével, az összes chaszidis szokások betartása mellett. A sabbosz közeledtére való tekintettel, *hesped*-et csak az elhunyt fia tartottak, akik maguk is magas rabbi állásokat töltenek be. A rabbit nagy elődje, R. Chaim mellé temették.

זכרו יין עלינו!

„A héber nyelv szefard és askenaz kiejtése“

A „Zsidó Ujság“ egyik utóbbi számában fenti cím alatt cikket közölt, amelyben Müller Henriknek az ungvári „Zsidó Néplap“ban megjelent cikkét ismertet. A cikk konkluziója szerint a szefard kiejtés, ama sajátosága, hogy a komacot általában „á“-nak ejti téves.

De viszont téves az a feltevés is, hogy a spanyol zsidók nem ismerik a komacot és annak mi szerinti kiejtését, mert ha tény is az, hogy a komacot általában „á“-nak ejtik ki, azonban megkülönböztetnek „kómac gódajl“-t és „kómac kóton“-t s az utóbbit amely után „s'vó nach“ következik és nincsen rajta hangsúly, „ó“-nak olvassák, mint például: אונים, כל.

Hogy azonban melyik kiejtés a helyes és melyik dialektussal beszélt pld. Mojsze Rabbénú a népéhez, azt ma már nehéz volna megállapítani. Igen valószínű, hogy a hosszú idő folytán, mint minden nyelvnél, a héber nyelv betűinek

kiejtése is, bizonyos változáson ment át.

Mint ismeretes a *נוכחה* betűk, ha „dogos chozok“-ot illetve pontot kapnak, megváltoztatják betűbeli értéküket és a „v“-ből „b“ lesz, a „ch“-ből „k“, az „f“-ből „p“ és az „sz“-ből „t“, azonban a „n“ és a „d“-nál *nem ismerünk ma már semmiféle eltérést* sem ha dogost kapnak.

A Talmudból viszont az tűnik ki, hogy annakidején nem ismerték a „vész“ és „bész“ közötti különbséget. Ugyanis „Bróchesz“, traktusának 15. lapján „kriasz s'má“-val kapcsolatban azt találjuk, hogy ahol az előző szó ugyanazzal a betűvel végződik, mint az utána következő kezdődik, mint például: „al l'vovchó“, ott szünetet kell tartani, nehogy egybe olvastassék és az egyik betű elveszen. És midőn a „gemóre“ felsorolja az ilyen szavakat, beleveszi „észev b'szodchót“-t is. Már pedig ha a „vész“-t és a „bész“-t kétféleképpen ejtették volna ki,

akkor fölösleges volt a két szó között szünetet tartani, miután az egyik nem nyeli el a másikat.

Ami pedig a szefardok komacját illeti, az összeütközésbe kerül a Talmuddal. Mert „Nedórim“ traktusának 37. lapján azt olvassuk, hogy „mikró szofrim, halóchó l'Mojse miszináj“ és a „Ran“ meg a többi kommentátorok úgy magyarázzák „mikró szofrim“-t, hogy amit a mondat végén a szavakon változtatunk, mint pl: „erecz“ helyett „órecz“, „somajim“ helyett „somójim“, ez már Mojsze rabbénúnek meg lett hagyva a Szináj hegyen. Ha pedig — mint a szefard kiejtés szerint — a komacot „á“-nak olvassuk, akkor semmi különbség sincsen a mondat közepi és a mondat végi „somajim“ között.

Azokban a szefard kiejtés mellett lehet bizonyítani abból, hogy a „h“-t „t“-nek ejtik ki. Mert t, i. a héber alfabet 22 betűjét már a legrégebbi időben 5 csoportba osztották, m. p.: torokhangok: אההע; nyelvhangok: ויהיק; inyhangok: וזשירין; foghangok: דטלית; és ajakhangok: כוּמף. (Rasi is több helyen írja, hogy ezen csoportok betűi, a saját csoportjuk kebelében egymással felcserélhetők.)

Már pedig ha a „h“ betű „sz“-t jelent, akkor nem a nyelvhangok, hanem — úgy mint a „szamech“ betű — a foghangok csoportjában volna a helye, azonban a spanyol prononciáció szerint helyesen lett a nyelvhangok közé sorozva, a „tesz“ betűvel egy kategóriába.

Bármilyen érveket hozunk azonban fel valamelyik kiejtés mellett vagy ellen, tárgyilagosan azt kell megállapítanunk, hogy ha az imádkozásnál meg is maradt java a zsidóságnak az elődök nyomdokain és ezzel egyetemben a háromféle kiejtés (szefard, askenaz és a lengyel) is megmaradt; az élő héber nyelv zászlóhordozói a szefard kiejtést tették magukévá s a héber társadalmi és irodalmi nyelv renaissance-án a spanyol dialektus győzedelmeskedett.

Ujpest, Herzfeld Hermann

A zsidóság eszmevilágából

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

„A TÓRA MEGSZABADIT A HALÁLTÓL“

I.

„A táblák, melyekre föl voltak jegyezve ama igék, melyeket évezredekkel ezelőtt nyilatkoztatott vala ki I-ten Izráel népének, vilámok cikkázása és mennydörgések közepette, a Szináj lángoló hegyormáról — ama táblák I-ten művei valának. Az írás rajtuk I-ten írása, be volt vésva a kőtáblákba. *הרות על החרות*. Az utóbbi szavakhoz bölcseink következő megjegyzést fűzik: *אל תקרא הרות אלא חרות* Ne olvasd ezen szót „chórüs“ bevéséttnek, hanem „chérüs“-nek, mely szó szabadságot jelent. „Szabadság!“ — ez volt feljegyezve a táblákra. R. Juda mondja: a kőtáblák a halál angyalától való megszabadulást jelentették.

Bölcs Salamon mondja: „Jobban, mint bármi másra, vigyázz szivedre, mert belőle fakadnak az élet forrásai.“

Szivedből fakadnak az élet forrásai. Szívünk hangosabban dobog annál a gondolatnál, hogy évezredekkel ezelőtt az egék kárpitjai széjjelváltak és egy nép, Izráel népe, hallotta, hogy miképp szól meg I-ten szava a tűz közepéből. De oh, szívünkben is megszólal I-ten hangja, szívünkben is kinyilatkoztatja magát I-ten.

Ime, hogyha még olyan vadul fogod is tépegetni a földi örömek és gyönyörök kábitó illatu virágait, hogyha még olyan vad erővel fogod beledobni magadat a földi élvezeteknek, a mámoros kéjeknek édeni gyönyörűségekkel kecségető folyamába, életednek eszményeképeül a próféta által ostorozott elvet fogod kitűzni: enni-inni, mulatni, holnap ugyanis meghalunk! Meg fogsz tagadni minden, szerinted dőre ábrándot, érzélgést, mely keserű ürömcseppeket vehyithetne életörömeidnek habzó serlegébe, — oh, szived kielégítetlen fog maradni, világo-

sabb perceidben ürességet, sivárságot, életunalmat fogsz érezni szivedben. Szived hiányát fogja érezni a magasbnak, az eszményinek, az örökös értékűnek, az iteninek. At fogod érezni a zsol-táros szavainak igazságát. Oh, mint szomjazik, epedezik az én lelkiütem, mint sóvárog az én egész valóm utánad én I-tenem a földiességnak, az anyagiasságnak pusztasága közepette. . . . *Látod, I-ten megszólal a te szivedben. Szived I-ten tanuságtétele, I-ten kinyilatkoztatása . . .*

Hogyha pedig nemeset fogsz cselekedni, magasb eszmények szolgálatának fogod szentelni magadat. érezni, tudni fogod, hogy tetteid, érzelmeid, gondolataid magasb, eszményesebb világnézetnek kisugárzásai — oh akkor boldog meglepedségednek édeni örömezzete fog szived templomába bevonulni, akkor szived szent oltárán ki fog gyulni az az égi láng, melyet bölcseink a miczvó örömeznak neveztek el, a megtisztultság érzetének, a jöttet fölött érzett öröme az égi lángoszlopa fog előttem járni, ezernyi hárfá fog akkor kebled bensejében megcsendülni és te akkor örülni fogsz az életnek. *Ime ezen szent örömben I-ten szólal meg. Szived hangja I-ten kinyilatkoztatásává válik.*

De hogyha véteni fogsz I-ten ellen, embertársaid ellen, hogyha meg fogod sérteni a felsőbb világnak, az erkölcsnek, az erénynek, a szeretetnek i-teni törvényeit, amelyek ercoszlopai az emberi társadalomnak, akkor önkénytelenül is meg fog dobogni szived, zaklatni fog lelkiismereted és miként lenge sajkát haragos hullámok, akként fog háborgó lelkiismereted ide-oda dobni tégedet. S tudod-e, hogy miért? Mivelhogy az I-ten szólal meg, az ő szent haragja dörög a fölkor-

bácsolt lelkiismeret viharában. *Szived akkor a haragvó, a számonkérő, az itélkező, a büntető i-tenségnek megnyilatkozása.*

(Folytatása következik.)

Feldmann Mózes rabbi temetése. Az elmúlt csütörtök este hunyt el 68 éves korában Feldmann Mózes, a *pesti neológ hitközség* (rombach-utcai templomnak) *rabbija*, Az elhunyt előbb Galántán volt orthodox rabbi, majd a pesti neológ hitközség szolgálatába lépett. (Annak idején a csere orthodox körökben nagy megbotránkozást keltett; de a megboldogult intenciója az volt, hogy a pesti neológiát káserolja. . . .) *Igen nagy talmudtudós volt.* A rituális intézmények új alapokra való fektetésének munkáját — amelyre hivatott lett volna — a viszonyok mostohasága miatt nem tudta keresztül vinni. A vasárnapi temetésen előbb dr. *Hevesi Simon* vezető főrabbi majd dr. *Weisz Miksa* rabbi, utána *Eulenberg* előljáró, dr. *Friedmann* újpesti főrabbi és dr. *Adler* gyulai főrabbi, a veje, bucsztatták. A temetésen az orthodox hitközséget és a Chevrát *Schlesinger* József előljáró, *Korein* Dezső az orth. központi bizottság tagja, dr. *Ábrahámsohn* chevrai és dr. *Pápa* hitközségi titkárok képviselték.

REMÉNY

a legjobb és legértelmesebb zsidó ifjusági folyóirat nevel, oktat, szórakoztat. Szerkeszti: Dr. MOLNÁR ERNŐ.

III. évfolyam.

Előfizetési díj: Szerkesztőség és kiadóhivatal. negyedévre Budapest, IV., 1.60 pengő. Magyar-u. 3.

HAJSZÁLAKAT hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel **Pollák Sarolta** Budapest, Andrassy-út 38.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcapolás olcsó bértrendszerrel.) Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

„MIRACLE“ hajeltávolítószert szétküldése utasítással. ==

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Posztó, divatszövet, szabókellékek, áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek úri- s női szövetekben. Billiárd és játékasztal posztó

Seidner Lipót áruházában, Budapest

A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalék kedvezmény. Kertész u. 43. — Telefon: 134-74.

Rabbi Nachman példázataiból

— Folytatás —

Ettől az órától kezdve eltökélte, felkeresi a caddikot, hogy tőle nyerhesse el lényének kinyilatkoztatását. Atyjához ment, elmondta tervét és kérte, engedje utrakelni, hacsak nem akarja, hogy az élet minden tartalma elveszen számára. Atyja azonban szégyenkezett miatta, hogy fia a csodátévtől akarja felkeresni és mindent elmondott, amit ellene elmondhatott.

A fiu csökönyösen kitarított kívánsága mellett, az mégis hevesen ellenezte és vitatta, hogy jó és i-tenfélő ember bölcs fiának illő-e javát ilyen tévhanhírdetőnél és amhoórecnél keresni. Nem akart tudni róla, hogy a fiu felke-rekedjék, de a fiu újra kezdte és mindig sürgetőbben ismételtette kívánságát. A házban mindenki- nek észre kellett vennie, hogy a csillapíthatatlan vágytól az ifju élete elhomályosodik és mint az elalvó láng lassan-lassan kilobban. Egyszer újból megismételte kívánságát, az öreg szíve ekkor a sze-reteftől és az irgalomtól mégis felengedett. Megígérte, teljesíti kívánságát és elhatározta, maga ki-séri el fiát a caddikhoz, mert nagy volt az odaadás benne az egyet-len gyermeke iránt és titokban remélte, okosságával és tapasztala-lataival sikerül az idegent ostobá-nak és jelentéktelennek feltűn-tetni. Amikor beleegyezését adta, ezt mondta mégis:

— Az Ég, hogy utazásunk ked-vére van, jelét adja majdan azzal ha utunkon semmi rendkívüli nem történik. Történjék azonban va-lami, ami megállít bennünket, jel léssen arra, hogy ezt az utat ne folytassuk. És akkor visszatérünk. A következő napon az apa és a fiu utnak indultak. Már néhány órányira jutottak lakóhelyüktől, amikor lovuk egy hidon megbok-rodott és a kocsi felborult. E-

gyüküknek se esett baja, az öreg azonban a balesetben mélyebb je-lentőséget keresett, intelemnek magyarázta és úgy értelmezte, hogy utjukat ne folytassák. Így hazatértek. Ettől az órától kezd-ve azonban az ifju végtelen szo-moruságba süppedt. Atyja, kö-nyörgéseitől megindítva, újból ut-nak indult vele. Fél napi járőföld maradt már mögöttük, amikor hirtelen a kocsi tengelye eltörött és a rabbi újból megzavarodva és megrémítve, mert ismét csak magasabb intést látott az ese-ményben, elállott az ut folytatá-sától és megparancsolta, hogy for-duljanak vissza.

És az ifju újból csak sorvadt. Az apa sajtó szíve megeseit raj-ta és harmadszor is utnak indult vele. Az ember ekkor már eha-tározta, nem fordul vissza, nem törődik többé semmivel és csak akkor térne mégis el elhatározá-sától, ha valami egészen rendki-vüli akadályozná meg utjukat. Estig utaztak és a sötétség be-álltával szállást kerestek maguk-nak. Betértek és megpihentek egy fogadóban. Ott egy utazó keres-kező csatlakozott hozzájuk, aki-vel hamarosan beszédbe eredtek. A rabbi ügyelt arra, meg ne em-litse, hogy a caddikhoz készülö-dik, mert hiszen csak szégyen-keznie kellene miatta. Így a világ minden dolgairól elbeszélgettek és az apa nagyon csodálkozott rajta, mennyire járatos és képzett az idegen és milyen ügyesen tudja a beszélgetést irányítani. A be-szélgetésben az apa, mint a viasz, felolvadt és az idegen kedve sze-rint hajlított és meg tudott tőle mindent, amit csak akart. Erről-arról beszélgettek, a kereskező egész véletlenül a caddikokról kezdett beszélni és elmondotta, itt is, ott is, ilyen meg olyan van belőlük. A rabbi, a kíváncsiságtól

hajszolva, belement a beszélge-tésbe. Az idegen így aztán meg-említette, hogy nem messze innen él egy caddik, akiről sokat be-szélnek. Ezeknél a szavaknál az ifjut, aki addig csendes, elmé-lyedve ült, szikrázó tekintetével átszorította. Ettől az felriadt, mintha álmában metszően bele-nyilalt volna valami és hallotta, amikor atyja megkérdezte a ke-reskedőtől, ismeri-e a caddikot.

— Ó, igen, ismerem — vála-szolta a kereskező könnyed és gunyos mosollyal.

— Akkor nyilván tudod, való-ban olyan tisztetreméltó ember, mint amilyenek tartják?

Az idegen újból felnevetett és mondta:

— Jámor és igazságos? Soha-sem láttam nála elvetemültebb embert. Saját szememmel láttam bűnös üzelmeit. Én, aki segítsé- get és támogatást kerestem nála, kiábrándulva és iszonyodva hagy-tam el őt.

Az öreg fiához fordult és így szólt!

— Gondoltam, hogy úgy lesz, ahogyan ez az ember egyszerű-ségében mondja. Haza megyünk. És mivel magad is hallottad, meg fogod szabadítani szívedet ettőla rögeszmétől.

De amikor hazatértek, az ifju ágyának esett és meghalt.

Határtalan gyásszal borult az öreg rabbira a halál. Néhány hét-tel fia halála után azonban meg-jelent álmában a halott, iszonyat volt ránézni, lángolt, mint a ha-rag. Reszketve kiáltott fel az öreg:

— Miért látlak így fiam?

Ő válaszolta:

— Készülj az utra, ahhoz a caddikhoz és meg fogod tudni.

Otthon-**Siófok,** VILMA-
villa TELEP

Szigoruan כשר penzió. Kellemes, szo-bák, elsőrendű konyha, árnyas kert. naponta 4-szer bőséges étkezés étlap szerint, előszobában mérsekelt árak. Bejáró vendégek étk. elfogadtatnak. Kohné.

פערלאננט אויסדרוקקליך
SCHMERLING'S ארטה. שווייצער קעזע.
אין לאוב אונד אין שאכטעל שטרענג כשר הערנעשטעלעלש למהדרין מן המהדרין פאן תהלת החלויכה עד נמר העשייה תהה השנתת הרבנים היראים דק"ק ZÜRICH ווייטערע רעפערענצען ערשטוילש הרב הגאון אביד דק"ק קאָונוֹ אונד הרב הגאון ראש מתיבתא דק"ק נייטאנדעין. און א. D. Schapiro, Kovno, Lithauen. Rabb. Friedmann Nausandez. יעדערלאנגע כייא Papper Dezső Bpest, VII., Dob-u. 19. כושטער אונד קאָווע-האנדלונג.

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz ÉKEV Av 22.

שבת kezdete (Bpest) 6 ó. 50 p.
שבת kimenetele " 7 „ 35 „

|||||

A komarnói Rebbe, amint bécsi tudósítónk jelenti, vasárnap Bécsből Budapestre érkezik, ahol az egész jövő hetet eltölti. Amint tervbe véve van, a jövő hét szombatjára Budapestről Nyiregy-házára fog utazni.

Pozsonyi neológok pesti mintára. Emlékezetes olvasóink előtt a múlt évben a frankfurti „Israelit”-nak általunk megemlített cikke, aholaptársunk azzal fog-lalkozott, hogy a pesti neológ hit-köztség örvendetesen a konzerva-tívizmus alapjára helyezkedett. Példának felhozta a lap, hogy a dohány-utcai templomban nem

szól többé az orgona, olyan val-lásos lett a hitköztség vezetősége. A „Zsidó Ujság” akkoriban le-szögezte, hogy a jóhiszemű cikk-iró komolyan vette a pesti neológ hitköztség elnökének ama kijelen-tését, hogy teljesen a Sulchan Aruch alapján állanak a hitköz-ségi intézmények. Ugyanez az eset ismétlődött meg most Po-zsonyban. Szlovákiában tudvale-gyleg a nem-orthodox hitközszé-gek szervezkedtek. „Gemeindebund” néven. A „Gemeindebund” elnöke dr. Stein, pozsonyi neológ hitközszégi elnök lett. Ezt bekö-szöntő beszédében annyira el-ragadta az orthodoxoskodó hév, hogy patétikus kijelentést tett az orgonáról. Megígérte, hogy a po-zsonyi neológ templomban szom-baton és ünnepnapon többet nem szól az orgona. Elnémult a válasz-

— Jaj, jaj azokért, akik így el-veznek és nem találtnak meg soha . . . (Vége.)

Reggel az apának eszébe jutott az álom, de azt hitte, ködös gon-dolatok játszottak vele. De a halott másodsor is eljött ál-mában, harmadszor is és a rabbi ezután nem mert ellenkezni és elindult a caddikhoz. Estefeled, amikor a sötétség és a fáradság már belepte, betérr egy szállásra és amikor egy ideje a homályos fogadóban ült, észrevette, hogy ez ugyanaz amelybe néhány héttel ezelőtt a fiával tért be. Ez a gondolat fel-riasztotta töprengéséből, körül-nézett és szemben az asztalnál azt a kereskedőt látta, akivel akkor is találkozott. Amikor belépett a fogadóba, a szoba még üres volt és nem vette észre, hogy közben valaki jött volna. A fájdalom olyan nagy volt benne, hogy a csodál-kozásnak már helyet sem tudott adni. És így csak ennyit kérde-zett az idegentől:

— Nem te vagy az a keres-kező, akivel némrégiben itt be-szélgettem?

Az idegen féktelen nevetésben tört ki:

— Én vagyok és amit akartam sikerült is. Emlékezz, mint akartál fiaddal a caddikhoz menni. É őször megbokrosodott a lovad és te visszafordultál. Azután el-törött kocsid tengelye és te újból visszafordultál. És végül idejöttél és itt találtál engem s hallgattál rám és harmadszor is visszafor-dultál. Most, hogy fiadat megöl-tem, mehatsz már. Mert tudd meg, fiad a kis fény fokán volt, annak a caddiknak azonban megadatott a nagy fény foka. Ha találkoztak volna a földön, beteljesedett volna az ígérlet és megjött volna a Me-siach. Most, hogy fiadat megöltem, mehatsz már.

És míg ezt mondotta, észrevét-len eltűnt és az apa már csak az üres levegőbe meredt. Így azután folytatta utját s megérkezett a caddikhoz és a lába elé vetette magát és kiáltotta: הכל על דאבדין ולא משתבחין.

A vidéken lakó izraelita szülők, ha gyer-meküket a fővárosban jól akarják elhely-ezni, úgy forduljanak Virág Gyulánéhoz, hol szigoruan orth. rituális elsőrangú el-látás, gondos felügyelet és kintinő neve-lésben részesülhet két-három fiugyermek. Az összes középiskolák és Zeneakade-mia közelében.—A legjobb referenciák. Cím: VIRÁG GYULÁNE VI., Ó ucca 42.

Gál

Nagyságos Asszonyom! Értseim hogy paró-ka készitést és fésülést ezentul is jutányo-san elvállalok és hívásra ház-hoz jövök. :-: Szebbnél Szebb parókák raktáron :-: parókakészítő VIII., Muzeum körut 2.

Dr. Lázár Piroska

BUDAPEST VI., SZEMÉLYNÖK-U. 21.

ISKOLAI — INTERNATUSSAL EGYETEMRE JOGOSÍTÓ LE-ÁNYLICEUM — Kordukatív elemi iskola. Felsőleányiskola. Fortbildungsschule — Szigoruan rituális ellátás.

Wesilla egyetlen próbával meggyőző

lom kapuján a következő tartal-
mu hirdmény lett a minap ki-
függésztve: „Katolikus nők! Di-
csőségesen uralkodó XI. Pius pá-
pa fölemelte tiltakozó szavát az
erkölcstelen divat ellen. Szeretet-
tel figyelmeztetjük mi is a kato-
likus nőket, hogy a divatban
minden szemérmelenséget öntu-
datosan utasítsanak vissza. Fél-
meztelenül nem léphetünk az I-
ten házába. Aki annyira megfe-
ledkezik magáról, hogy könyökön
felüli ujjakkal és átlátszó öltözet-
ben, vagy illetlenül mélyen de-
koltált ruhában jönne a templom-
ba, azon nőt a templomból el
fogjuk távolítani. A templomigaz-
gatóság.”

A „Gerer Rebbe“ megsértője.
A Varsó melletti Góra (Ger) cha-
szid-rebbeje széles körökben is-
mert egyéniség. Igen érdeklődik a
palesztinai jisuw iránt s híveit
buzdítja, hogy minél intenzívebb
részt vegyenek a Szentföld meg-
művelésében. Epen ezért többször
fordult meg már Palesztinában.
Legutóbbi ott tartózkodása alkalmából
tisztán udvariasságból meg-
látogatta Kuk főrabbit is, aki
tudvalevőleg a kormány által el-
ismert „horáv horósi“, országos
vezető főrabbi, akit azonban a
vallásos zsidóság zöme — amint
már a „Zsidó Ujság“ megemlítetté
— nem ismer el ilyenek. A reb-
be eme lépése miatt nagy izgalom
volt az Agudisták, általában a
vallásosok táborában és egy
Helier nevű Agudista a Gerer
Rebbe-t és Kukot gyalázó röpi-
ratot adott ki. A röpirat olyan
sértő kitételeket tartalmazott, hogy
általános megbotránkozást keltett.
Epen ezért a palesztinai ortho-
doxok vezére R. Chajim Sonnen-
feld, szükségesnek tartotta kijel-
enteni, hogy az Aguda nem azo-
nosítja magát a röpirat tartal-
mával, sőt a szerzőjét az Aguda
kötelékéből kizárta. (A geri Reb-
benél mindenestre jobb sztraté-
gának bizonyult *Sussmann* pesti
rabbi, aki palesztinai utja alkalmával,
óvatossággal kerülte a Kuk-
kal való érintkezést. — Szerk.)

A rebbeczen ékszerai. A
szaploncai (szepinke) chászid-reb-
be Pöstyénben töltött két hét után
Luhacovice-be ment. Elutazása
előtt a rebbeczen összes érték-

tárgyait tartalmazó kazettát el-
lopták. Az eset igen kinos fel-
tűnést keltett a pöstyéni zsidóság
körében.

Sirkőállítás Nagymartonban.
A múlt évben elhunyt nagymar-
főrabbi S. M. Ehrenfeld *ש"ס* ma-
czévoját Av hó 2-án, vasárnap
állították az egész hitközség jelen-
létében. A felavató beszédében
fia és utódja bejelentette, hogy a
boldogult Gaon egyik művét leg-
közelebb megjelenteti.

A liskai Jahrzeitről, amely-
ről már legutóbbi számunkban
megemlékeztünk, a következő je-
lentést kaptuk: „Már csütörtök-
ön, a Jahrzeit előtti napon meg-
látzott a község külsején, hogy
Liszka nagy napra készül. Ezré-
vel érkeztek hívők mindenfelől,
köztük sok rabbi is. A liskai
főrabbi házában, a vendégeket az
udvar hosszában terített asztalok
várták, ahol egészen vasárnapig
mindenkit szívesen láttak, sőt a
szegényeket pénzzel és utraló-
val is ellátták. A főrabbi a Bész-
hamidrosban szombaton nagy ha-
tásu dróset mondott.”

Palesztinából. Tiberiás (טבריא)
városának polgármesterévé a fő-
kormányzó egy Zakki Haddef ne-
vű zsidót nevezett ki. Ez az első
eset, hogy palesztinai városnak
zsidó polgármestere van. (Tel-
Aviv természetesen nem számít,
mivelhogy teljesen zsidó város.)
—Jeruzsálemből vett híradás sze-
rint, az Aguda jeruzsálemi hívei
egy legutóbb megtartott tömeg-
gyűlésen elhatározták, hogy a
kormányhoz feliratot intéznek,
amelyben a vallásos zsidók ezrei
nevében felkérlik, egy külön hit-
község létesítésének engedélye-
zésére. — A berlini egyetem volt
tanára Otto Warburg egy idő óta
a palesztinai mezőgazdasági inté-
zet vezetője. Ilyen minőségében
megállapította, hogy a Szentföld
talaja a narancstermelés mellett
rendkívül alkalmas banán-ültet-
vényekre. Az új termelésnek igen
nagy jövőt jósolnak. Héberül
egyébiránt a banánt Eva fűgéjé-
nek (תאנת חיה) nevezik.

Amerika nem interveniál. Az
özvegy román királynő tudvale-
vően Amerikában járt nagyobb
kölcsön ügyében és mindenütt azt

hangoztatta, hogy a román zsidók
milyen egyenrangú fiai a román
államnak. De ezt a beállítást az
amerikai sajtó a maga értékére
leszállította és sok ízben rámutat-
tak arra, milyen barbár módon
viseltetnek a román hatóságok a
zsidósággal szemben. Ezzel kap-
csolatban megindult Amerikában
egy mozgalom, amely azt célozta,
hogy az amerikai kormány fig-
yelmeztesse Romániát a zsidó-
üldözések által előidéztet kelle-
metlen benyomásra. Ilyen lépést
már tett egyszer Amerika a cári
Oroszország ellen, amikor ez nem
akarta a zsidókat beengedni, még
amerikai utlevéllel sem. A mos-
tani alkalommal azonban az ame-
rikai kormány kijelentette, hogy
ilyen lépésre nem találja alkal-
masnak az időt.

Cári és vörös katonák. A
szovjet legutóbbi kimutatása sze-
rint a vörös hadseregben 20% a
zsidó. Ezzel szemben a cári had-

פיר שוהמים!

Habe Schmutzer'sche prima
mit Messing-beschlag
unter Garantie, ferner I und
II. Qualität Belgische reiss-
und grüne glatt wie auch Stan-
islauer schwarze Steine.

ש"ס FRENKEL J.

BUDAPEST

VII., Rombach-utca 16.

הרפיה ZÖLLIGE PENGŐ

"	15	32.—
"	14	29.44
"	10	18.—
"	5	6.80
I. Belgische	8	20.—
"	7	16.—
II. "	8	12.—
"	7	8.—
Grüne glatt	8	6.—
Stanislauer	10	6.—
"	8	4.—

Bestellungen werden ge-
gen vorherige Angabe
effektuiert.

HECHSER

a sárvári orth. hitközség
rabbinátusától.

Orth. kóser emmentháli és grói sajt

a legjobb minőségben állandóan kapható, VIKTÓRIA sajtgyárnál, ÖLBŐ, Vas m.

seregben 40% volt zsidó. Több
zsidó szolgált tehát a cár alatt,
mint a szovjet szolgálatában. A
cári hadseregben zsidó nem le-
hetett tiszt (— ha lehettek volna,
úgy ők lettek volna a bolseviz-
mus bekövetkezésének okai —)
a vörösöknél ellenben 5% a tiszt.

**Ábrahám fia s mégsem zsi-
dó.** Palesztina északi részének
kormányzója: Mr. Abramson, aki
igen kitűnően adminisztrálja a
reá bízott országrészt. Most más
beosztást kapott s ebből az al-
kalomból az angol lapok konstá-
tálják, hogy a kormányzó zsidó
hangzásu neve dacára sem zsidó.

Esperanto-kongresszus. Az
esperanto nemzetközi nyelv hívei
Danzigban kongresszust tartottak.
A kongresszus végén hódoltak az
esperanto nyelv megalkotója dr.
Zamenhof. varsói szemorvos em-
lékének. Azután a varsói zsidó
temetőbe utaztak egynehányan.
A temetőben beszédeket tartot-
tak egy ausztráliai, egy angol, egy
francia és egy holland esperan-
tista.

**A budapesti „Tiferesz Bachu-
rim“** e heti programja. I. sz. te-
remben szombat d. e. 11³⁰ שבת
אויח Herstein Márton, délután 5. אויח
מניחה Spiegel Andor, 5³⁰ מניחה
דרשה Feldmann N. Minden este 7¹⁵
בבוא בתרא חובת הלכות Pfeffer
Mór úr. II. sz. teremben szombat
d. e. 11³⁰ és kedd este 7¹⁵ מס'
מכות Raab M. vasárnap este 7¹⁵
משלי Dr. Ábrahámsohn Herman
rabbi úr, hétfő este 7¹⁵ heti szid-
ra, szerda este 7¹⁵ משניות ופירוש
קצור שולחן ערוך ופירוש תעין
Herstein Márton. csütörtök
este 7¹⁵ חינוך ופירוש חינוך
Herzog Lipót úr. Minden reggel
6³⁰ מן אברהם Blau Lipót úr. Reg-
geli ima hétköznapon 7. szomban
7. szombaton 5³⁰. Az ifjuság felké-
retik az előadás pontos látogatá-
sára.

A határszéli razziákhoz, a-
mellyel vezércikkben foglalkozunk
a következő kirívó adalékot köz-
li velünk miskolci tudósítónk:
„Csonka Abauj-Torna vármegye
szombaton megtartott közizgazga-
tási bizottsági ülésén Farkas Gé-
za országgyűlési képviselő szóvá-
tette, hogy az egész vármegyében
idegenellenőrző rendőri razziákat
tartanak és ennek során a detek-
tívek Encs községben Führer Ja-
kab zsidó szatócsot és családját,
dacára, hogy Führer 50 év óta
lakik a községben, nagy adófize-

tő és nagy vagyóu ember, mint
galicisi származású őrzetbe akar-
ták venni és Budapestre, a tolon-
házba akarták szállítani kitolon-
colás céljából. Szepesi Zoltán fő-
szolgabírónak kellett közbelépnie,
hogy ez a tolonházba való száll-
ítás meg ne történhessék. A fő-
szolgabíró szeptember elejéig
adott a családnak halasztást, hogy
a községi illetőséget és az állam-
polgárságot szerezzék meg. Far-
kas Géza arra kérte az alispánt,
hogy a Führer-család kitolonco-
lását akadályozza meg.”

Szentimrey alispán maga is sa-
nálatosnak jelentette ki az esetet,
de a hibát, ugymond, Führerek
is elkövették, mert ötven év alatt
elmulasztották megszerezni a ma-
gyar állampolgárságot. Egyébként
helyeselte a főszolgabíró intéz-
kedését, amellyel megakadályozta
a kitoloncolást. Utalt azonban

arra, hogy a belügyminiszter ren-
delte el a határszélekre az ide-
genraziákat . . .”

Nagymarosról jelenti tudósi-
tónk: „Az elmúlt szombaton il-
lusztris vendége volt községünk-
nek. Hitközségünk felkérésére itt
töltötte a sabboszt R. Dóvid Léb
Silberstein váci rabbi, aki a —
pesti orth. nyaralókkal — tulzsu-
folt templomban magas nivóju hit-
szónoklatot tartott.”

„Zord időkből“ c. regényünk
folytatása helyszúke miatt a kö-
vetkező számra marad.

Családi hírek

Goldstein Iduska, Nyitra és Katz-
burg Herman, Özd jegyesek. (Min-
den külön értesítés helyett.)

Grünwald Helénke Hajduböször-
mény és Májér Dávid Ungvár jegye-
sek.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag **SKREK-féle**

füstölthus gyártmányok

a főváros következő helyein kaphatók:

Schwarz Gábor
VIII Nepszínház u 42 44
(vasárnap is nyitva)

Mandel Éliás

VII Garay u 48
V Visegrádi u 9

Klein Vilmosné

VII Teleky tér 1

Büchler és Szántó

Klauzál-u 32

Grósz Béla

Teleky-tér 8

Falkenstein A.

VII Baross-ter 13

Klein Ábrahám

VII Péterffy S-u 37

Auster Salamon

VII Péterffy S-u 42

Muncsik Izidor

VI Vörösmarty-u 25/a

Weisz Dezső

VII Ó-ucca 1

Ehrenfreund Éliás

VII Wesselényi-ut 13

Eisenberg N.

Újpest István-ut 27

Krausz Ignác

VII Teleky-ter

Zucker R.

Akácfa-u 27

SKREK LIPOT

orth. כשר

szalámi és kolbászárugyár

VII. Dob-u 27 Tel. J. 424—17

Sürgönycnm „Skrekszalámi“

Schück Jenő orthodox fiunevelő

Budapest VII Kertész-u 32

nevelési irányunk a hagyományos hitűségben élő előkelő
zsidó családoknál otthonos szellemmel van összhangban.
Bő ellátás. Szülői gondosság. Orvosi felügyelet. Prospektus.

„Vigyázat, mázolvá”

Ahogy vizsgálom a cimet, mindjobban elfog a csodálkozás, hogy hogyan is szaladhatott ki az én vidékies tollamból ezen tipikus pesti felhívás. Mifelénk odahaza ugyanis nem igen szoktak mázolni, ergő nincs is semmi szükség a vigyázatra. Igaz ugyan, hogy hiába is volna minálunk a mázolás, hamar megfekszi a por. De annál többet mázolnak Pesten. Ezt még csak most látni igazán, amikor személyesen meggyőződhetek róla. *Mázolva van itt majd minden.* Eppen még csak az ég nincsen bemázolva, de annál alaposabban az oda vezető utak. Itt természetesen az emberi élet lelki útjára gondolok, mert ezek a híres jó pestiek megtanulták már azt is bemázolni. Igaz ugyan, hogy ezt nem ecsettel mázolják, csupán csak pennával. Hát ezért kanyarodott a tollam egy pesti hangzású felhíváshoz. *Vigyázat Uraim! Vigyázat hittestvéreim, akik a lélek útján vándorolnak. Vigyázat és ezerszer is vigyázat!*

Nem új dolog már az sem, hogy a lelki életet mázolják. Az ókorban is hasonlóan cselekedtek. Csak éppen, hogy nagyobb művészettel. Azok nem elégedtek meg az elkopható tentával és a ledörzsölhető olajjal, ők szobrokat, bálványokat készítettek. És a sokféle bálványok mázolták ezerszínűre az élet útját. És ahányféle színt játszott az élet, annyiképpen cserélgették azt. Am ép ebben emelkedett ki népünknek hivatása. Hogy is mondja csak a próféta „החומר נוי וכו'”, „ha az egyik bálványimádó felcseréli az ő i-teneit, ám azok sem i-tenek, de az én népem felcserélte az ő dicsőségét, az ő hivatását a mulandó semmiért.” Izráel életének az útját nem lehetett mázolgatni sohasem!

A mi prófétáink pedig mindig csak az igazat mondták meg. Csak éppen az volt a baj, hogy kevesen értették meg őket. Am a fentidézett mondást megértheti mindenki egykönnyen. Pláne, ha meghallgatja egy régi irástudó *móslí-ját.*

Szól pedig a *mósele* ilyképen: Volt egyszer egy nagyon gazdag és vallásos hitsorsos, akinek egyetlen hó vágya az vala, hogy a veje egy nagy talmid-chóchem legyen. Amikor aztán ez sikerült

is neki, mégis csak arra adta a fejét, hogy bevezeti az ő vejét a kereskedelem titkaiba. Jött is erre mindjárt egy kitünő alkalom. A szomszéd városban éppen nagyvásár volt, elküldte hát oda tízezer pengő forinttal, hogy vásároljon ottan valami olcsó árut, amin aztán keresni is lehet. Nehéz szívvel hagyta el a vő a gemőrekat és elindult szerencsét próbálni. Hát ahogyan széjjel néz a vásárban látja, hogy a halat éppen fele árért mérik mint az ő falujában. Lévé pedig a hal közszükségleti cikk, ami nem hiányozhat egy vallásos zsidó saboszi asztaláról, hát *tüstént összevásárolta az egész halpiacot.* Nem is maradt a pénzből semmi. Nagy boldogan indult haza. Lévé pedig azon időben éppen a nyár közepe, már messziről lehetett megérezni az áru megérkezését. Az após mérgeben nevetett. Mit tehetett szegény, mindenestre a jégverembe raktározta be az árut.

— *Még egyszer megpróbálom* — szölt az após. De most már megmagyarázta vejének, hogy olyan árut hozzon a tízezer forintért, ami nem romlik. Hozott is a vő az egész kis vagyonért *egy egész rakomány sáfrányt.* No ez már csak tartós, gondolta magában. — Ez már igazán az, szölt mérgeesen az öreg amikor hazajött, ez ugyan eltart a Mesia eljövételéig is.

Fájt is az apósna a feje egy álló hétig. Am még jobban fájt a zsebe. Most már minden igénye az azon volt, hogy tudadjon a bővli áruk. El is hivatna a falu rosszát, az *Icig* ügynököt és elküldte a hallal. — *Sózd rá valakire — esdekelt az öreg — ha nem is kapsz érte pénzt, legyen az bármilyen áru, felcserélheted — és ezzel utnak is ereszté.* Alig hogy ez elment, elküldte a *Mojse* ügynököt is a sáfránnyal, hasonló megbizással. Alig mulik el egy pár hét, jön vissza nagy diadallal az *Icig* ügynök. — *No öreg, szól nagy garral, elsóztam a halat, hoztam helyébe más árut. — Örömmel hallgatja az após és*

megnézi a csereárut, hát uram teremtőm az ő sáfrányára ismer rá. Már jön is a *Mojse*, az is diadalmas orcával — és hozza a halat. Valahol a tizedik faluban találkoztak és megbizásuk értelmében cseréltek.

A szegény öreg a haját tépte, ám a vő kárörvendve szóloitt — látod, ezek aztán már híres és kipróbált kereskedők! — Ám feddőleg szölt az öreg — ugyan, ugyan fiam, ezeknek bovli árujuk volt, mit kaphatnak hát érte, ugyancsak bovli árut, *de neked igazi értéket egy vagyon pénzt adtam!* —

— Ezt mondja a próféta is, . . . Ha a bálványimádók felcserélik az ő bálványait, *bóvliért bővli kapnak*, ám az én népem Izráel valódi értékkel rendelkezik. Vigyázat tehát óvakodjunk a mázományoktól.

En is csak azt mondom kedves testvéreim és azt kiáltom oda a mi Nagyaink felé, „hát nem látjátok, hogy az orthodox ifjuság lelkiületét mázolja tudatosan modern bálványokkal? Hát nem látjátok, hogy a mi ifjaink felcserélik az igazi értéket egy semmiségért? *Itt van már a legfőbb ideje, hogy tele torokkal kiáltunk oda a mi orthodox népünknek „vigyázat, mázolvá!” A mi igaz értékünk, a Tóra jegyében működő, hamisítatlan orthodox sajtó!* —

מודעה רבה לאריותא
נמנר כעת בדפוס ספר שוית ערוגת הבושם
יוד חיא מכיק הנאון הצדיק מויה משה
בן עמרם גרינוואלד זצ"ל חא אבדקיק חוסט
יע"א מחירו מכורך 35 Kc. עוד נמצאים
עכסעמפלמרים אחרים שוית ערוגת הבושם
אויה מכורך 50 Kc. ערוגת הבושם
עדיה ב"ח מכורך 70 Kc. המחיר לשלוח
מקודם. להשיגם אצל החיג מויה יקותיאל
הודא שלישי"א בן הגהיק המחבר זצ"ל.
Rabbiner Z. Grünwald, Uzhorod
oder, Rosenberg József,
Debrecen, Hatvan-u. 61.

Olvassátok és fizessétek elő
a Zsidó Ujság-ot!

Sirkő leszállított árban **Löwy-nél**
Budán, II., Fő-utca 88. (Saját ház) Tel: 146-99.

A MEGTÉRT

— TÁRCA —

(Folytatás)

Beávajnajszenü horábim — nyögte alig hallhatóan, aki igyekezett bekötni a fejét. Ez elég volt. Egyszerre feltartóztathatatlán ragadta magával az Igazság érzése, mint a gyémántkeresőt aki véletlenül megtalálja a követ.

Sok bűneink miatt — repült végig agyában a száguldó gondolat — igaz. Érzem hogy igaz. Érzem és mindig is éreztem, csak megfogalmazva nem volt nálam. De ez az ember tudja, ez a . . .

Minden erejét megfeszítve iszonyu fájdalmak közt megfordította fejét és szemei elé rajzolódott egy négykézláb mászó, állandóan megbicsakló ember. Borzasztó volt. Vánszorgó, vonagló testét takaró fehér ruhának nagy része sáros vérről volt átázva, míg arcán végigfolyt vércirádáknak rémes keretül szolgáltak a szakállában lógó vércsomók és a fejéhez alvadt vérről odaragadt az arany-szélű sapka . . . a pojáca.

Vad hörgés rázta meg mellét és szeretett volna sírni, sírni, a lelkét is kisírni, de csak egy könnycsepp, a legdrágább könnycsepp, a megtérő ember bűnbánó könnycseppje, mely az I-ten könnyeivel együtt, végig folyt az arcán. Az eső esett és az utca közepén egyik nyomorult próbált a másikon segíteni avval, hogy a magáról lehuzott vászon övvel próbálta bekötni a másik sebeit. Hatalmas, velőket hasító szimfónia! De viszont a lélek boszorkánykonyháján végbe ment a nagy csoda, mely képessé teszi a bűnöst a megtérésre, a hitlent a hívésre.

Léptek hallatszottak. Annak az embernek aki úgy vélte hallani, hogy az utcán zsidóznak és anélkül, hogy megmondaná hová megy, üldözött testvérei segítségére sietett — a fiai most mentek keresni apjukat. Izgatottan szaladgáltak mind a négyen, míg egyik észre vette őket a földön heverni. Az

öntudatlan kiabálás kitöréseiből felocsudva felemelték és bevitték mindkettőjüket a házba. Az aszszonyok meg lányok sikongva zokogtak a két véres test láttára, megágyaztak gyorsan, lefektették őket és egyik elfutott az orvosért.

Miután az orvos kímosta és bekötözte fejüket, elment. A nagy sürgős-forgás megszűnt és a házlakói az ápolók kivételével nyugalomra akartak térni, mikor abból a szobából ahol a fiu feküdt iszonyu ordítás hallatszott ki. Mind beszaladtak és látták, hogy a fiun kitört a lázroham. Piros orcáiban megvillantak tüzes szemei és borzasztókat kiabálva akart felülni az ágyban. — Hajigálják a lelkeket . . . jaj! hajigálják . . . ! fogjatok meg, ne engedjétek . . . ne engedjétek, nem halljátok? . . . nem akarok . . . ne nyujtsatok paraszat felém . . . az apám eszik . . . nincs semmi baja . . . az apám! . . . az anyám!

— széles mozdulatot irt le karjával, mintha valakit magához akarna ölelni és zokogva vissza hanyatlott párnájára. A keserves zokogás, mely megérszketette testét, kifárasztotta és rövid vonaglás után elaludt. Rémes álma volt. Az igazgató egy szeges keresztel ütötte egy nagy barlangban, ahol köröskörül nagy dézsákban forró olaj volt és az átlátszó emberek homlokából, akik a dézsában ültek, ki volt vésve ez a szó, hogy: *hitehagyott.* De ő kiszabadult az igazgató kezeiből és kiszaladt a szabadba. Erre felébredt.

A nap megbocsájtólag sütött be a szobába, ahol rajtuk kívül még egy leány volt, aki rájuk vigyázott. A nap oda sütött a leány szénfekete hajára és megcsillantotta azt. Minden olyan nyugodt, olyan csendes volt, csak néha hallatszott be kívülről egy-egy hang, az élet mindennapi zajából. Áttekintett a szomszédágyra. ahol

vértől átázott kötéssel feküdt a . . . pojáca. Ó de hiszen ez csak mind álom volt, gondolta, csak most ébredtem fel. Jól érezte magát, fájdalmai megszűntek és megelégedett volt. A leány egész nap ott ült apja ágya mellett és gyakran oda ment a fiuhoz megkérdezni, hogy nincs-e szüksége valamire. Valami meleg érzés töltötte el egész énjét és egy zsongó érzésben elmúlt a nap.

Esteledni kezdett és készülődtek a második széder-estére. A fiu egész boldog volt és örvendő szive most érezte évek óta először, hogy hálát adjon az I-tennek. Valóságos vágya támadt, hogy imádkozzék. Kért a leánytól imakönyvet és imádkozott . . .

Eddig birtam össze állítani a történeteket, abból, amit a fiu nekem elmesélt és abból amit elmondott az az ember, akinél két hétig feküdt betegen, apjától pedig megtudtam, hogy egy hosszú bocsánatkérő levelet irt, amit úgy fejezett be; addig ne is várjatok míg nem leszek méltó hozzátok és míg annak a lánynak a feltételeit nem teljesítem. Ez tulajdonképpen egy ok csak. Várjatok. Ennyi az egész amit meg birtam tudni.

ארטה כשר

VÉNUS
ÉTELZSIR

SNYDERS győri orth. főrabbi úr hechserével ellátva

— VÉNUS ÉTELOLAJ —

kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszerüzletben kapható. || Gyártja:

OLAJMŰVEK r.-t.
KOHN ADOLF ÉS
TÁRSA GYÖR-BUDAPEST, ZOLTÁN
U. 18. TEL.: 8-22

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa
TELEFON: „UJPEST” 161.

ארטה כשר

A fiu eltűnt és nem tudott róla senki sem. De a véletlen segítségemre jött. Vidéki utazásaim közben elkerültem egy kis falucska bészhamidrosába, ahol megismerem: oda mentem hozzá, de ő felhajolt a nagy foliánról, csak szomorú mosollyal, az azóta is állandóan fülembe csengő szavakat mondta: „Maga talán örültnek tart engemet, pedig csak annyi az egész, hogy rájöttem arra hogy nem mindig az az igazi ami a legujabb és az sem mindig az igazi, amit fennhangon hirdetnek. Nem az a boldog, akire mások mondják, hogy boldog és hogy az ember gyakran csalódik, amibe az előtt vakon hitt. Ellenben az igaz, amit korok

igazolnak és az, amit nem hirdetnek, hanem érznek. És sohasem lenne baj a földön, ha az emberek belátnák, hogy az egyetlen, aki dülöngő utjajkon vezetni bírná őket, az az I-ten.

Elhallgatott és elnézett valamerre messze.

... pedig vannak sokan akik délibáb csillámok után futnak.

„Zögte gemőre” tanult tovább tanult tovább a zsidó évezredes mult kíséző zenéjének a melódiájával, miközben könnyecsepp pergett le szeméből a szent könyvről.

Mert a zsidó lélek oly egyenes, mely bármilyen utat is futtat be de önmagába, a jóhoz és a nemeshöz tér vissza. — Fischl Edit (Vége)

Aktuális levelek

A jesivakérdésben a következő két megszívlelendő levelet kaptuk, melyekre a magunk részéről is felhívjuk az illetékes körök figyelmét. (Szerk.)

I.
Becsés lapjuk mult heti száma Kornfeld Sámuel (Dusnok) kevés szavu, de sokat mondó véleményét hozza, hogy elsősorban a böcherok snorrolását kellene lehetlenné tenni. Szerény véleményem szerint ez a leghatásosabban csak úgy lehetséges, ha az igen t. jesiva vezetők a „Gross-Verhören” idejét minél későbbre tolják ki. En már régebben, a „Zs. U.” I. évf. 12-ik sz.-ban fel szólaltam a hosszú szemeszteri idők közök ellen. Rettenetes, megbocsáthatatlan bűn ez a Tóra-tanulás, de maga a böcher ellen is. Ezen szomorú megállapítás teljesen nyilvánvaló, felesleges azt bizonyítani. Egy pár szemeszter óta — hála I-tennek — némi javulás hszlelhető e tekintetben. Több jelentősebb és szorgalmasabb jesivában a „Gross-Verhören” ujabban csak Niszán első és Elül utolsó hetében van. Bárcsak ezen utánzásra méltó példát az összes jesivák követnék.

A snorrolás ellenzése különben nem új dolog. A jelentősebb jesivákból békében sem igen fordult elő. Jelentékenyebb böcher pedig bármily jesivából nem tette. Ausch

Sámuel már a Zs. U. f. é. 11-ik számában megrázó szavakkal hívta fel a figyelmet a snorrolás és „Chevra-Mezojnosz” inkaszálás borzasztó és káros voltára. Nagyjaink mindig kárhoztatták. Ma azonban a böcherok bármily néven nevezendő vándorlása *óriási Chilul Hássem* is.

Röviden de leghelyesebben jelölje meg Kornfeld ur a módot is, hogy miként pótlendő a böchernek a snorrolás megszüntetése által elmaradt jövedelme és pedig: „Támogassuk fokozatosabban a Tomché Jesivózt.” Valóban csak így szüntethetjük meg a snorrolást, a jesivák ezen szégyenfoltját. Ujult és fokozott erővel kell *valamennyiünknek* a Tomché Jesivózt, *valamennyiünk* ügyét támogatni. „A jesivák ügye — mint Weisz Gáspár mondja — közös országos érdek, amely együtt, egyesült erővel intézendő.” Vegyünk tehát *mindnyájan* részt a Tomché Jesivózt munkájában. Alakítsuk meg mindenhol — ahol még nincs — még a legkisebb hitközségben is a T. J. helyicsoportját. És kell, hogy *minden* zsidó belépjen az egyesületbe. Munkálkodjon mindenki lelkesen a zsidóság ezen áldásos tömörülésében. Válivetett munkával sikerülni fog *hisz* az összes problémák helyes megoldása.

Sajószentpéter.

Wiesner Sámuel.

II.

Gondolom, mindnyájunk szívéből beszélt Kornfeld Sámuel ur, mikor a „Zsidó Ujság” legutóbbi számában a böcherok snorrolása lehetlenné tételét ajánlotta.

Sajnos, pár szemeszter óta igen sok Chevra-Mezojnosz, Menzahozzájárulás és egyéb címen kéregető böcher fordul meg itt Kecskeméten. Mondhatom, igen szomorú tapasztalataim vannak, hogy ezen anomália, mily szörnyű baj és veszély. Tönkre teszi a böcher vallásosságát, önértetét és erkölcsét. Lelkiileg és testileg ártalmára van. És az óriási időpazarlás, a „Bitül Tajró.”

Fáj a lelkem, hogy böcherjainknak még mindig snorrolniok kell. Az előcsapat már itt volt, azonnal Tisó-beóv után. Biztosan a szegénység és nélkülözések kényszerítik őket — legalább egy részüket — erre. De kérdem, ilyen gyermekekből, kik az év egy részét, hozzá a szent Elül-Tisri napokat, az utcán, a mai romlott kor utcáján töltik, hogy válják egész ember, tökéletes zsidó?

Ajánlanám, hogy minden zsidó „snorrolás-megváltáskép” küldjön Adár és Elül elsejen *minimum* 5—5 pengőt a Tomché Jesivóznak, ennyibe mindenkinek kerülnek a snorr-böcherok. Ha kéregető böcher jön, igazoljuk ezen friss dátumu posta-elismervénnyel hogy mi a snorrolást megváltottuk. A T. J. pedig küldje ezen összegeket minden Zmán végén a rabbiknak, hogy ők azt, az egyébként snorrolásra kényszerült böcheroknak szétosszák. Így talán megszüntethetnők a jesivák ezen szégyenét. Ez pedig nagyban hozzájárulna a tóra tiszteletének emeléséhez.

Kecskemét.

Singer Mór
hitk. jegyző. ny. á. tanító.

Héber talány.

Mult számunkban közölt talány megfejtése:

אָבִי אֶרְךָ חַי שְׂמֵחַ רַחֵם מְרַחֵם מְשִׁיחַ
רַחֵם יְבֵנָה

A szöveg elülről—hátról egyformán olvasható. Megfejtették: Eisenberg S., Biharnagybajom; Dr. Frischmann Mózes, Budapest; Rosenthal Jakab, Miskolc; Jungreis Amram, Gyöngyös; Blau Ignác, Pustadobos; Mann Henrik, Ujfehértó; Steiner Armin, Veszprém; Braunfeld Jenő, Miskolc.

Wesilla egyetlen próbával meggyőző

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal

Pályázatok.

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32. f. Pályázatok felvételnek: Sip-u. 10. Hirdetések díja előre fizetendő.

A kiskunfélegyházi orth. izr. hitközség képviselőtestülete elhatározta, hogy az üresedésben lévő *rabbiszéket* betölti, miért is felkérjük mindazon orth. rabbikat, akik ezen állásra pályáznak, hogy magyar s héber nyelven sajátkezűleg irt ajánlatukat, eddigi működésük, valamint családi viszonyaik feltüntetésével mielőbb nyujtsák be. A 3 elismert orth. rabbi által „התירו הרואה” másolatban kérjük mellékelni. Az utazási költséget csupán a meghívottnak térítjük. — Kiskunfélegyháza, 1927. július 31.

Vajda I., s. k. Frank M., s. k.
hitk. jegyző hitk. elnök

A kecskeméti orth. izr. hitközség az ünnepnapokra szigorúan vallásos kitérő előimádkozót keres. Schochet ubodek előnyben. Utiköltséget csak a megválasztottnak fizetünk. Ajánlatok Kecskeméti Izidor elnökhöz küldendők.

Sáchrisz esetleg muszafaságot kettő millióért vállalom. Hangom érzelemmel. Ajánlatok „Rabbijelölt” jelígre.

A dunaszerdahelyi orth. hitközség, keres azonnalra egy szak-képzett *ישׁוּעָה וְקוּרָא* is legyen. Fizesés megegyezés zerint, negyed *שְׂחִיטָה* és a szokásos mellékjövödelmek. Pályázók, akik 3 tekintélyes orth. rabbitol *קַבְלָה*-val bírnak, küldjék be mielőbb kérvényeiket a fizetési igény megjelölésével. Utiköltség csak a meghívottnak térítették meg.

Elnökség.

Felelős szerkesztő és kiadótlajdonos:
Groszberg Jenő.

 ÁGYTOLLAKAT
pelyheket és fosztott tollakat veszek és eladok. Vidéki megrendeléseket bármily mennyiségben pontosan eszközölöm.
KÖNIG MÓR, SZARVAS.
Telefonszám 14.

szig. orth. **לִידוֹ** **VELENCE** **Modern** berendezés
Via Lepanto 15.
KIRSCHBAUM PENSIÓ
Minden szobában folyó hideg-meleg víz. Penzio ára 40 lírától

Hajszálak végleges eltávolítása felelősséggel kenőccsel. Képzett arcápolás minden arctisztatlanságnál. Szemölcsirtás—Gyorshatású szepítőelleni krémek.
Post szétküldés **KOVACSNE** kozmetikája
RÁKÓCI-UT 86 I EMELET

Israelers orthodoxes
כֶּשֶׁר RESTAURANT
BAD TRENCANSKE TEPLICE
TRENCSÉN-TEPLICE (Slovakia)
ist seit 1 Mai im Betrieb Für erste Küche und solide Bedienung gesorgt

Egyedüli szombattartó dobozgyár **ROTTENBERG A.** Dobozgyár
Telefon: J. 380 83 Vil Amazon u. 6-8. Telefon: J. 380-83

FELHIVOM figyelmüket a szombattartó cégeknek szállítmányozó és vámkezelési cégemre. A vámkezelés terén kiváló szaktudással bírok. Butorszállításokat saját butorkocsijaimmal jutányosan végzem.
Schwarz és Salgó, Budapest, Dohány-u. 10. Tel: J. 423-42.

A budapesti autonom orthodox izraelita hitközség közleményei.

Hitközség irodahelyisége: (KÖZSÉGHÁZA) VII., Dob utca 35.

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

Hitközségi mézárszékek:

1. II. Margit körút 7.	5. VII. Kertész utca 35.
2. V. Solyom utca 24.	6. VII. Hernád utca 16.
3. VI. Szerecsen utca 13.	7. VIII. Magdolna utca 29.
4. VII. Wesselényi utca 15.	8. IX. Tompa utca. 17/a.

Hitközségi baromfivághóhelyek:

1. II. Margit körút 7.	4. VII. Hernád utca 16.
2. V. Solyom utca 24.	5. VIII. Magdolna utca 28.
3. VII. Dob utca 35.	6. IX. Tompa utca 17/a.

Hitközségi tejelárusítás:

1. V. Solyom utca 74.	3. VII. Wesselényi utca 18.
2. VII. Dob utca 35.	4. VIII. Magdolna utca 29.

Hitközségi intézmények:

Ritúális fürdők (Mikve):	Templomok:
1. Rácfürdő:	1. III. Zsigmond utca 74.
I. Hadnagy utca 8-10.	2. VII. Kazinczy utca 19-31.
2. Körúti fürdő:	3. VII. Király utca 1.
VII. Erzsébet-körút 49.	4. IX. Tompa utca 17/a.
3. VIII. Magdolna utca 29.	5. V. Csáky utca 9.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy-szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26, fill. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip utca 10. Jelíés levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Hazasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII., Dohány-u. 68. Telefon: József 529 51.

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon (cégnélküli levelezés).

FÉLÁRVA unokahugom férjhezadnám. Hozomány 70 millió. — Csakis teljes című, komoly ajánlatokra válaszolok. Jelíge: „Fővárosi”.

BIZTOS állásban levő öcsém meg-nősülne 10.000 Pengő nozománnyal. Ajánlatok pontos megjelöléssel. „Arad” jelíge a kiadóba küldendők.

GAZDAG idősebb uriember előkelő családból nősülne. Jelíge „30—40.”

NOSÚLNE önálló nagykereskedő 5.000 dollár hozománnyal mely összeg a vállalat nagyobbitására lesz fordítva. Jelíge. „Előkelő család”

Allást nyer.

KERESEK azonnalra orth. egyént, két hat éves gyermekhez Chumis és első elemi perfekt tanítására. Ajánlatát, fizetési igényével küldje Grosz Samu, földbírtokos Nyirkércs, Posta Nyirbakta címre.

ALAKULANDÓ héber kiadóvállalatnál héber és magyar nyelvet bírónőtlen hivatalnok felvétetik. Németül tudók előnyben. Illető nyelveken sajtókezelőleg irt pályázatok fizetési igényével „ירא שמים” jelíge.

SZIGORUAN vallásos házból való zsidó leány, aki a főzést önállóan vállalja és 3—9 éves gyermekekkel foglalkozni tud, küldje be ajánlatát fizetés megjelöléssel a kiadóhivatalba „Családi körhöz tartozó” jelíge alatt.

Különféle

NÖTLEN vallásos tanító, aki képes négy fiamat elemi- és első polgáriból sikeresen vizsgáztatni, ugyszintén chümes és rásit tanítani küldje be hozzám ajánlatát, Grossmann Samu, Csaolcz, posta Gacsály Szatmár megye.

TANITÓNÖT keresek I.—IV. polgárit privát végző leányomhoz. Szigoruan vallásos, előkelő házamban a tanitónő családtagnak tekintetik. Ajánlatok „Megbízható” alatt a szerkesztőséghez intézendők.

Allást keres.

KÖNYVELŐ keres állást, elítást. Jelíge: „Talmudista”.

ÓRÁS és ékszerészegéd szombattartás mellett állást keres. Günsz Dávid, Vác. Mátyás király-u. 12.

KIVÁLÓ képességű böcher, Talmid-chóchem, jó hitszónok (מדי) elvállal bármely megfelelő állást. „Baal Hajroo” jelíge.

POZSONYI böcher ki előkészít polgárra, gimnáziumra és héberre (talmudra) állást keres. L. M., Altmann E. címén, Miskolc, Horváth-ucca, 11.

MEGBIZHATÓ szójfer vállalja tefilin és Széfer-tóra javítását jutányos áron, Referenciák Steif Jonatan pesti orth. rabbi urnál. Grosz Vilmos, Földes.

TANÁR szigoruan orthodox, 1—2 fiu vagy leány részére teljes ellátást ad. Felvilágosítás szeptember 5-től VII., Dob, ucca 20. III. em. 30. alatt. Schönberger Mórnál vagy ezen időpontig Nagymaros Csukavölgy 13.

ORTH uricsaládból egy-két iskolás leánygyermeket lakással és kütűnő teljes ellátással elvállalok. Cím meg tudható Miklós Elek-nél Lovag ucca 20.

ELŐ zsidó házból való intelligens fiu fogtechnikusságot akar tanulni. Szives megkérésnél cím a

Fizessetek elő a Zsidó Ujságra!

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. — Ékszereket, briliánsokat bárkinél drágábban vesz, SZÉKELY EMIL Király utca 51. Telefon.

ZSOLDOS magántanfolyam

VII. Dohány-u. 84. Telefon: J. 424-47

Előkészít középiskolai magánvizsgálatra.

KOHN MÓR, VÁC

מפריים KÖNYVNYOMDA
ELVÁLLAL MINDENMŰ
HÉBER MŰVEKET, A LEG-
SZEBB KIVITELBEN.

Nyomatott Kohn Mór könyvnyomdájában, Vácott.

— Felelős Kohn Lipót.

יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT

ELŐFIZETESI DÍJ: I EVRE P 20.—
" " " " P 10.—
KÜLFÖLDRE " " " " P 22.—
Postaschequekontó-szám: 50791.

Az abaujszántói tiltakozás

Az abaujszántói orth. hitközség a „Zsidó Ujság” utján nyílt panaszos levéllel fordul a szántói kerület országgyűlési képviselőjéhez.

Az a mód, amellyel a belügyminiszternek az idegenek kikutatására irányuló rendeletét razziaszerűen végrehajtották, indította a hitközséget a nyílt levél megírására. A levélből kiderül, hogy nemcsak Szerecsen vette körül rendőri kordon a templomot, hanem Abaujszántón is. Sabbosznachmu reggelén félhat órákor már ott posztolt a kirendeltség s négy órán keresztül mindenkit igazoltatott. Ezt az abaujszántói hitközség sérelmesnek és lealázónak tartja, mert másfelekezetű polgárokat nem igazoltattak, épugy mint Szerecsen sem, holott az ottani gyárakban több külföldi ember talál foglalkoztatást.

Különösen megszüenítő a razzia e módjának keresztülvitele oly községben, mint Abaujszántó, amely a hazai orthodoxia egyik legrégebb és legmagyarabb hitközsége. Már a XVIII. század közepén voltak tudós vezetők. A XIX. század elején pedig ott működött R. Eleozor Löw z. c. I., akinek „Semen Rokeach” című művét még akkor is tanulmányozni fogják, amikor a kurzus összes jelenségeivel már régesrég el lesz temetve. A község mindig kivált békeszeretettel és szélsőségektől való tartózkodással. Egyetértésben élt környezetével, fekvése miatt meg a keletről

jövő immigráció is elkerülte és így igazán nem szolgált rá a razzizára, amely természetesen a legteljesebb negatívummal végződött. Hogy a tiltakozás nem fog mindjárt eredménnyel járni, azt tudjuk, mert a hitközségnek csak erkölcsi fegyverei vannak, de az idő itélőszéke már sokszor elmarasztalta a fegyveres hatalmat az erkölcsi igazságából táplálkozó szerény tiltakozással szemben.

A tiltakozás már csak azért sem lehet hatástalan, mert a kerület képviselője pápai prelátus és így papi mivoltában sértve

érezheti magát saját vallási meggyőződésében minden, a templom ellen elkövetett inzultusért. Mert — amint ezt a multkor hangsúlyoztuk — teljesen a vallástalanság destruktívára vezet, ha az áhítat helyét nem respektálják. A pápai prelátus urnak ép olyan erkölcsi kötelessége lesz főpapi mivoltának teljes latbavetésével elégtételt szerezni a megsértett vallásrendnek, mint amilyen erkölcsi kötelessége volt a hitközségnek a loyális, de azért mélyseges fájdalomtól vibráló tiltakozás megírása.

Nyílt levél

Méltóságos

Káger József pápai prelátus, orszgy. képviselő urnak

BODROGKÓVÁRALJA

dött csendőrök és detektívek fogatosították.

Hangsúlyozni kívánjuk, nem azért szólalunk fel, mert községünkben igazoltatások folytak, jól tudjuk, hogy a súlyos betegség után, melyen országunk keresztül ment, minden preventív intézkedés indokolt és helyénvaló.

De kénytelenek vagyunk fel szólalni az igazoltatás azon módja ellen, melyet a hatóságok közegek speciálisan zsidó polgárokkal szemben alkalmaztak s mely a nemes tradíciókban bővelkedő és nemzeti hűség tekintetében mindenkor előjáró abaujszántói